

MAINTAINING THE INTEGRITY OF THE BIBLICAL TEXT:
LAINING, DAVENING AND KIDDUSH

כל פסוקא דלא פסקיה משה אנן לא פסקינן ליה

Jacob J. Schacter

Leil Hoshana Rabbah 5773

October 6, 2012

כ ר כ נ ז

א"ב וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת-
ג קרְבְּנֵי לַחֲמֵי לֵאשֵׁי בָיִם נִיחֹחֵי תִשְׁמְרוּ לְהִקְרִיב לִי בְמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ
ד לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרְיֻבוּ לַיהוָה-כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם
ה לְיוֹם עֹלָה תְּמִיד: אֶת-הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי
ו תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָיִם: וְעִשִּׂירִית הָאֵיפָה סֶלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן
ז כֹּחִית רְבִיעֵת הֶהָיִן: עֹלֹת תְּמִיד הַעֲשֵׂהָ בְּהַר סִינַי לְרִיחַ נִיחֹחַ אִשָּׁה
ח וְלַיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הֶהָיִן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד בְּקֹדֶשׁ הַסֵּךְ נִסֹּךְ שֶׁכַר לַיהוָה:
ט וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָיִם בְּמִנְחַת הַבֶּקֶר וּבְנִסְכּוֹ תַעֲשֶׂה
י אִשָּׁה בָיִם נִיחֹחַ לַיהוָה:

י"ב וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי-כְבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה תְּמִימִם וְשְׁנֵי עֲשָׂרֹנִים סֶלֶת מִנְחָה
י"ג בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלֹת שַׁבָּת בְּשַׁבְתּוֹ עַל-עֹלֹת הַתְּמִיד וְנִסְכָּהּ:
י"ד וּבְרֵאשֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם תִּקְרְיֻבוּ עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי-בָקָר שְׁנַיִם וְאֵיל אֶחָד
י"ה כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה שְׁבַע תְּמִימִם: וְשְׁלֹשָׁה עֲשָׂרֹנִים סֶלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה
י"ו בְּשֶׁמֶן לֶפֶד הָאֶחָד וְשְׁנֵי עֲשָׂרֹנִים סֶלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְאֵיל
י"ז הָאֶחָד: וְעֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן סֶלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד עֹלָה
י"ח רִיחַ נִיחֹחַ אִשָּׁה לַיהוָה: וְנִסְכֵיהֶם חֲצִי הֶהָיִן זָהֵי לְפָר וְשְׁלִישֵׁת
י"ט הֶהָיִן לְאֵיל וּרְבִיעֵת הֶהָיִן לַכֶּבֶשׂ יָזֵן וְאֵת עֹלֹת חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ לְחֹדְשֵׁי
כ השָׁנָה: וְשַׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחַטָּאת לַיהוָה עַל-עֹלֹת הַתְּמִיד תַּעֲשֶׂה
כ"ג וְנִסְכּוֹ:
כ"ד וּבְחֹדֶשׁ הָרֵאשֹׁן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לְחֹדֶשׁ פֶּסַח
כ"ה לַיהוָה: וּבְחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם לְחֹדֶשׁ הַזֶּה חֹג שַׁבְּעַת יָמִים מִצֹּת נֹאכַל:

פרשת בראשית

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ
וַחֲשֹׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמַּיִם: וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יְהִי־אֹר וַיְהִי־אֹר: וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל
הָאֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ קִרָּא
לַיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם: וַיַּעַשׂ
אֱלֹהִים אֶת־הַרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לַרְקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם
אֲשֶׁר מֵעַל לַרְקִיעַ וַיְהִי־כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַרְקִיעַ שָׁמַיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־
בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה
יְהִי־בִשְׁמַיָּה וַיְהִי־כֵן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיְבֻשָׁה אָרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קִרָּא יַמִּים
וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשֵּׂא הָאָרֶץ דָּשָׂא עֵשֶׂב מִזֵּרִיעַ
יֹרֵעַ עֵץ פְּרִי עֵשֶׂה פְּרִי לַמִּינֹה אֲשֶׁר זֶרַע וְרִעוּבוֹ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן: וַתּוֹצֵא
הָאָרֶץ דָּשָׂא עֵשֶׂב מִזֵּרִיעַ זֶרַע לַמִּינֹהוּ וְעֵץ עֵשֶׂה־פְּרִי אֲשֶׁר זֶרַעוֹבוֹ
יִלְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לַהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה
וְהָיוּ לְאֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וּשְׁנָיִם: וַיְהִי לַמְּאֹרֶת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם
לְהַאִיר עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֶת הַגְּדֹלִים
אֶת־הַמְּאֹר הַגָּדֹל לְמַמְשַׁלַּת הַיּוֹם וְאֶת־הַמְּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשַׁלַּת
הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים: וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאִיר עַל־
הָאָרֶץ: וּלְמַשַׁלׁ בְּיוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַבְדִּיל בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיֵּרָא
אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם שִׂרְץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל־הָאָרֶץ
עַל־פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הַתַּיִנִּים הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל־
נֶפֶשׁ הַחַיָּה וְהַרְמֵשֶׁת אֲשֶׁר שִׂרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם וְאֵת כָּל־עוֹף כָּנָף
לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיַּבְרָךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ
וּמְלֹאוּ אֶת־הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף יִרְבַּ בְּאָרֶץ: וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם
חֲמִישִׁי:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וְחַיִּיתוֹ אָרֶץ
לְמִינָהּ וַיְהִי־כֵן: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיֵּי הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת־הַבְּהֵמָה
לְמִינָהּ וְאֵת כָּל־רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינָהּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ וַיְרַדּוּ בְדִגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַרְמֵשׂ הַרְמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם:
וַיַּבְרָךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֹאוּ אֶת־הָאָרֶץ
וּכְבִּשְׁוּ וַרְדּוּ בְּדִגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הַרְמֵשֶׁת עַל־הָאָרֶץ:
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נֹתְתִי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב וְזֶרַע זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
כָל־הָאָרֶץ וְאֵת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־בוֹ פְּרִי־עֵץ זֶרַע זֶרַע לָכֶם יְהִי־הֵיאָדָה לְאֹכְלָהּ:
וּלְכָל־חַיַּי הָאָרֶץ וּלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל־רֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בוֹ
נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב לְאֹכְלָהּ וַיְהִי־כֵן: וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־
אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשֵּׁשִׁי:

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַיַּבֵּל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבַּת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיַּבְרָךְ
אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכַל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־
בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

גברא העולם הי גינתו ואמר דבראשית תני חשקה הו בראשית נמי מאמר
 הוא דכתיב °בבר ה' שמים נקשו וברוח פיו כל צבאם אמר רבא לראשון^א לראשון^ב לראשון^ג
 שקרא ר' משובה שני שקרא ר' משובה שלישי שקרא ר' משובה^ד לקמן מפרש סמאל וזין סמאלין נמי
 ראשון שקרא ר' משובה דהגן °בשלוש קפות של שלש (ג) סאן שבהן לקמן אמרין לה וסמאל סמאל :
 תורמין את הלשכה והיה כתוב עליהן אב"ג °לדע איוז מהן נתרמה ראשון לקרי
 להקריב סמנה ראשון שסמנה בראשון אמצעי שקרא ארבעה משובה דהגיא* אל מל פני המנחה יאחז
 יסלמ' שסמנה פנידם כלפי נר מערבי ונר מערבי כלפי שכינה ואמר °דבייתגן סמאל שאמצעי משובה ואחרון
 שקרא ארבעה משובה משום °סמאלין בקדש ולא מרדיין רב פפא איקלע לבי בנישואא חבבי גובר וקרא ראשון
 ארבעה ושבחה רב פפא : אין פותחין מהן ואין מסיפין : תנא הפתח מברך לפניו והזתם מברך לאחריה
 °והאיתא דכולהו מברכי לפניו ולאחריה היינו מעמא דקדק רבנן גידיה משום הנבסין ומשום הוואאן :
 בראש תרשים ובחלו של מעד קדין ארבעה וכו' : בעא מיניה עולא בר רב מיכא פרישת ראש חדש כינד
 קדין אותה °צ' את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבי לחמי דהיין תמציא פסוקי היכי נעביד ניסי תרי
 ותלמי תלתא פסוקין פשו להו תרי °ואין משידין בפרשה פתח משלשה פסוקין ניסי ארבעה ארבעה פשו
 להו שבעה וביזם השבת היין תרי וכחוש תרשים תיין תמשה היכי נעביד ניסי תרי מהא ווד מהגן

הקורא עומד פרק שלישי מגילה כב

ליקרי . שלישי תרי מהא שני מקראות דפרשה וביזם השנה ותלמי קרא
 מקראות דהשנים פשו לכו תרי וכו' : כיום שרשון . גבי
 מסמכותא סג ליה במסכת תענית כיום הראשון בחד בשנה : חג .
 כתי חוד ומתחיל פסוק שצמד ט שלפניו : פסוק . הראשון קרא
 תני הכסוק הבלישי ופסוק : גידיה
 פסוק סמאלין . שישמש הכי
 מתחיל פסוק זה ויאמרו לא קרא
 ראשון אלא שנים וכן הוולאין שישמש
 אה הראשון קרא שלשה וילא מביז
 הכנסת ויאמרו לא יקרא השני אלא
 שנים : הכי גריסינן קרא ראשון
 שלשה השני קרא שנים מפרשה זו
 ט' : לפי חולג דלוג . למאן דאמר
 °פסוק ליכא למיפקד הוא קרא ראשון
 שלשה חתי דא אפשר עד לחזר :
 פלגי סמאלין דאפשר כסבי . לקדוח
 מפרשה זו לאחריה דק מתגייתא
 קיימא כתי ובחמישי שהא יסיל
 לקדוח מה שירלה שהכל משמש על
 יום : כיום פלגי סמאלין כפרשה
 כסמאלין פלגי פסוקים . גידיה
 משום הכנסת שיה סמאלין לא קרא
 זה אלא שני פסוקים של האתא
 פרשה זו סמאלין לא היו בבית הכנסת
 ולא שמש שקרא מפרשה סמאלין :
 כן פלגי סמאלין פ' . גידיה משום
 הוולאין שסמאלין שהקרא אחרי
 על זה לא יקרא אלא שני פסוקים

אין מתחילין בפרשה פתח משלשה פסוקים
 ליקרי תרי מהא ותלמי סדק פשו להו תרי
 אמר לו זו לא שמעתי כיוצא בה שמעתי
 דהגן °ביזום הראשון בראשית יהו רקיע
 וחגי עלה בראשית בשנים יהו רקיע בארד
 והיגן בה בשלמא יהו רקיע בארד ותלמי
 פסוקי יהו אלא בראשית בשנים תמשה
 פסוקי יהו והגיא* הקרא בתורה לא יפחת
 משלשה פסוקים ואיתמר עלה רב אמר דולג
 ושמואל אמר פוסק רב אמר דולג מאי מעמא
 לא אמר פוסק קסבר °כל פסוקא דלא פסקיה
 משה אגן לא פסקין ליה ושמואל אמר
 פסקין ליה והא אמר רבי תנאי קרא צעד
 גהר' היה לי אצל רבי תנאי הגהר' ולא
 התיר לי לפסוק אלא לתעוקת של בית רבן
 הואיל ותהתלמד עשיין דהם מעמא
 מאי משום דלא אפשר הכא נמי לא
 אפשר ושמואל אמר פוסק מאי מעמא
 לא אמר דולג גידיה משום הנבסין
 ומשום הוואאן סחיבי °פרשה של ששה

שמות כ"ב יתרו תורה

וַעֲשֵׂה חֶסֶד לְאֵלֶיךָ וְלִשְׁמֵרֵי מִצְוֹתַי :
 לֹא תִשָּׂא
 אֶת־שֵׁם־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹאן כִּי לֹא יִנְקֶה יְהוָה אֶת־אֲשֶׁר־יִשָּׂא אֶת־שֵׁמוֹ
 לְשׁוֹאן :
 וְזָכֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ : שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֵשִׂיתָ כָּל־מְלֶאכֶתְךָ :
 וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תַעֲשֶׂה כָּל־מְלֶאכֶת אַתָּה וּבִנְךָ
 וּבִתְּךָ עֲבָדְךָ וְאִמְתְּךָ וּבְהֵמַתְךָ וּגְרֶם אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ : כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה
 יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי עַל־כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֶׁהוּ : כִּבְדֹּךָ אֶת־
 אָבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוּן יְמֵיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן

The קהל is lifted and the קהל says:

דברים
בסדר

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:
עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה:

Some add:

מסיל
יענה

עַד־חַיִּים הָיָא לְשַׁחֲזִיקִים בְּהַ חֲנֻכִּיהָ מֵאֲשֶׁר:
וְדָבָר דְּרַב־נָשָׂא וְכָל־טַעֲמֵיהּ שְׁלָם:
אֵיךְ נָסִים בְּיַמֶּיהָ, בְּשִׁמְאֵלֶיהָ עֵשֶׂר וְכָבוֹד:
יְהוָה חֲפֵץ לְמַעַן צְדָקוֹ יְגִידֵל וְתוֹרָה וְאֵוִיד:

On those Mondays and Thursdays when תורת is said,
the קהל says the following while the קהל is being bound:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶי אֱבֹתֵינוּ שְׂבֻשְׁתֵּינוּ, לְכוּנֵן אֶת בֵּית חַיֵּינוּ
וְלְהַשִּׁיב אֶת שְׂכִינְנוֹ בְּתוֹכֵנוּ
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וְנֵאמַר אָמֵן.

שליש מא-מב
או יבדיל משה שלש ערים בעבר הירדן מזרחה שמש: לנס
שמה רוצח אשר ירצח את רעהו בבלי-דעת והוא לא-שנא לו
מתמל שלשם ונס אל-אחת מן-הערים האל נח: את-בצר במדבר
בארץ המישור לראובני ואת-ראמת בגלעד לגדי ואת-גולן
בבשן למנשי: וזאת התורה אשר-שם משה לפני בני ישראל: אלה

23 P A ?

אחת יהיה לכם ולגר ולא-גרח הארץ: וכיום
הקים את-המשכן בטה הענן את-המשכן לאהל הערת ובערב יהיה
על-המשכן כמראה-אש עד-בקר: פן יהיה תמיד הענן יכסנו
ומראה-אש לילה: ולפי העלות הענן מעל האהל ואחרי כן יסעו בני
ישראל ובמקום אשר ישכון-שם הענן שם יחנו בני ישראל: על-פי
יהוה יסעו בני ישראל ועל-פי יהוה יחנו כל-ימי אשר ישכן הענן על-
המשכן יחנו: ובהאריך הענן על-המשכן ימים רבים ושמרו בני-
ישראל את-משמרת יהוה ולא יסעו: ויש אשר יהיה הענן ימים
מספר על-המשכן על-פי יהוה יחנו ועל-פי יהוה יסעו: ויש אשר
יהיה הענן מערב עד-בקר ונעלה הענן בבקר ונסעו או יומם וליילה
ונעלה הענן ונסעו: או-ימים או-חדש או-ימים בהאריך הענן על-
המשכן לשכון עליו יחנו בני-ישראל ולא יסעו ובהעלתו יסעו: על-פי
יהוה יחנו ועל-פי יהוה יסעו את-משמרת יהוה שמרו על-פי יהוה
ביר-משה:

23 N 2

כתובים

תהלים קמח: א-קנו:

א-ב הללו יהוה | הללו את-יהוה מן-השמים הללוהו במרומים: הללוהו כל-
מלאכיו הללוהו כל-צבאו: הללוהו שמש וירח הללוהו כל-כוכבי
דה אור: הללוהו שמי השמים והמים אשר | מעל השמים: יהללו את-שם
יהוה כי הוא צנה ונבוא: נעמידם לעד לעולם חק-נתן ולא יעבור:
דה הללו את-יהוה מן-הארץ תנינים וכל-תהמות: אש ובקר שלג וקיטור
טו רוח סערה עשה דברו: ההרים וכל-גבעות עץ פרי וכל-ארום: החיה
יא וכל-בהמה רמש וצפור כנף: מלכי-ארץ וכל-לאמים שרים וכל-
בייג שפטי ארץ: בחורים ונס-בתולות זקנים עם-נערים: יהללו | את-שם
יהוה כי-נשגב שמו לבדו הודו על-ארץ ושמים: נרם קרו | לעמו
תהלה לכל-חסידיו לבני ישראל עם-קרבו הללויה:

קמח

הכנסת ספר תורה

The ספר תורה is opened. The שליח ציבור takes the קודש and says:

יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה, כִּי נִשְׁגַב־שְׁמוֹ, לְבָדוֹ

The קהל responds:

הודו על-ארץ ושמים:
וירם קרן לעמו
תהלה לכל-חסידיו
לבני ישראל עם קרבו, הללויה:

והבקר אליירעו אלמול ההר ההוא: ניפטל שני-לחת אבנים
 כראשנים וישכם משה בבקר ויעל אל-הר סיני כאשר צנה יהוה אתו
 ויקח בידו שני לחת אבנים: וירד יהוה בענן ויתיצב עמו שם ויקרא
 בשם יהוה: ויעבר יהוה | על-פניו ויקרא יהוה | יהוה אל רחום וחנון
 ורך אפים ורב-חסד ואמת: ויצר חסד לאלפים נשא עון ופשע
 וחטאה ונקמה לא ינקם פקד | עון אבות על-בנים ועל-בני בנים על-
 חט שלשים ועל-רבעים: וימהר משה ויקד ארצה וישתחו: ויאמר אמ-נא
 מצאתי חן בעיניך אדני ולך-נא אדני בקרבנו כי עם-קשה-ערה
 הוא וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונסחתנו: ויאמר הנה אנכי כרת ברית

כתובים

נחמיה ח:יז-ט:טו

ניעשו להם סכות איש על-גגו ובחצרותיהם ובחצרות בית האלהים
 וברחוב שער המים וברחוב שער אפרים: ויעשו כל-הקהל השבים
 מן-השבי | סכות נישבו בסכות כי לא-עשו מימל ישוע בן-נון בן בני
 ישראל עד היום ההוא נתתי שמחה גדולה מאד: ויקרא בספר תורת
 האלהים | יום | ביום מן-היום הראשון עד היום האחרון ויעשו-הג
 שבעת ימים וביום השמיני עצרת כמשפט:

א וביום עשרים וארבעה לחדש הזה נאספו בני-ישראל בצום ובשקים
 ב נאדמה עליהם: ויברכו וירע ישראל מפל בני נבר ויעמדו ויתנהו על-
 ג חטאתיהם ועונות אבותיהם: ויקומו על-עמלם ויקראו בספר תורת
 יהוה אלהיהם רבעית היום ורבעית מתנדים ומשמתחים ליהוה
 ד אלהיהם: ויקם על-מעלה הלויים ישוע ובני קדמיאל

ה שבגיה בני שרביה בני כגני ויועקב בקול גדול אל-יהוה אלהיהם:
 ויאמרו הלויים ישוע וקדמיאל בני חשבגיה שרביה הודיה שבגיה
 ופתחיה קומו ברכו את יהוה אלהיכם מן-העולם עד-העולם ויברכו
 ו שם כבודך ומרומם על-כל-ברכה ותהלה: אמה-הוא יהוה לבנה
 ° את [אמה] עשית את-השמים שמי השמים וכל-צבאם הארץ
 וכל-אשר עליה הימים וכל-אשר בהם ואמה מחיה את-כלם וצבא
 השמים לך משמתחנים: אמה-הוא יהוה האלהים אשר כרתם באבלם

ח והוצאתו מאור כשדים ושמת שמו אברהם: ומצאת את-לבבו נאמן
 לפניה וברות עמו הברית לתת את-ארץ הבנגלי החתי האמרי
 וספרני והיבסי והגרגשי לתת לזרעו ותקם את-דבריה כי צדיק אתה:
 ט נתרא את-עני אבותינו במצרים ואת-ועקתם שמעת על-ים-סוף: ותתן

י אות ומפתים בפרעה ובכל-עבדיו ובכל-עם ארצו כי ידעת פי הודיו
 יא עליהם ותעש-לך שם כהיום הזה: והיום בקעת לפניהם ויעברו בתוך-
 יב הים ביבשה ואת-ירפיהם השלכת במצולת כמו-אבן במים עזים:

יג ובצמוד ענן הנחיתם יומם ובצמוד אש לילה להאיר להם את-
 יד הדרך אשר גלכו בה: ועל הר-סיני ירדת ודבר עמכם משמים ותתן
 יה להם משפטים ישרים ותורות אמת חקים ומצות טובים: ואת-שבת

יז קדש הורעת להם ומצוות וחקים ותורה צוית להם ביד משה עבדך:
 יח וליחם משמים נתתה להם לרעכם ומים מסלע הוצאת להם לצמאם
 ויאמר להם לבוא לרשת את-הארץ אשר-נשאת את-ידך לתת להם:

קח

אב חודו ליהוה פירי טוב פי לעולם חסדו: יאמרנא ישנאנא פי לעולם
 גב חסדו: יאמרנא ביה אהלן פי לעולם חסדו: יאמרנא נראי יהוה פי
 וד לעולם חסדו: מן השער קראתי יה עניי בפרתך יה: יהוה לי לא אורא
 זח מה יעשה לי אדם: יהוה לי בעצרי נאני אראה בשנאני: טוב לחסות
 חו ביהוה מפלטו באדם: טוב לחסות ביהוה מפלטו בנדיבים: פל גוים
 טא סכבנוי בשם יהוה פי אמולם: ספנוי גם סכבנוי בשם יהוה פי אמלתי
 יבנו ספנוי ברכובים רענו פאש קוצים בשם יהוה פי אמולם: דחה דחתי
 ידנו לנפל יהוה עזרתי: עני ומרת יה יהוה לי: לישועה קול: ורצה וישועה
 יט פאהלי צדיקים ימין יהוה עשה חיל: ימין יהוה רוממה ימין יהוה עשה
 יז חיל: לא אמות כיי אהיה ואספר מעשי יה: נפר ישרני יה ולמות לא
 יח חלני: פתחו לי שערי צדק אבא לבם אודה יה: זה השער ליהוה
 יט צדיקים יבאו בו: אודה פי עינינו ומתי לי לישועה: אבו מאמי
 כא הבונים היתה לראש פנה: מאת יהוה היתה ואת היא נפלאת בעינינו:
 כב זה יהוה עשה יהוה נגילה ונשמחה בו: אנא יהוה דלישעה נא אנא
 כג יהוה העלימה נא: בדרך רבא בשם יהוה פרכנוכם מביה יהוה: אלו
 כד יהוה נאור לנו אסורנו בעבתיים עד קרנת המזבח: אלי אמר ואורנו
 כה אלהי ארוממה: חודו ליהוה פירי טוב פי לעולם חסדו:

קטו

א חשך בערפתי:
 ב ישב על כסא רם ונשא ושוליו מלאים את ההיכל: שרפים עמדים ו
 ג מפעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד בשפתים: וכפה פניו ובשפתים
 ד וכפה רגליו ובשפתים יעופו: וקרא זה אל זה ואמר קדוש וקרוב קדוש
 ה יהוה צבאות מלא כל הארץ כבודו: ותעו אמונת השפים מקול הקורא
 ו והבית יפלא עשו: ואמר אלי כרי נדמיתי פי איש טמא שפתים אנכי
 ז ובתוך עם טמא שפתים אנכי וישב פי את המלך יהוה צבאות ראו
 ח עיני: ויעף אלי אחד מן השופטים ובדו ראפה במלקחים לקח מעל
 ט המזבח: ונגע על פי ולאמר הנה נגע זה עד של שפתיך ופר עונה ותשאמו
 י חכפר: ואשמע את קול ארני אמר את מי אשלה ומי ילך לנו

פאר זכבוד ותתעם לשמו
 צהלה ורצה לזכר מלכותו
 קרא לשמש ומרת אור
 ראה והתקין צורת הלבנה.

שבח ותתעם לו כל צבא מים
 תפארת אגדלה, שרפים ואופנים וחסות הדיש.

לא אל אשר שבת מפל המעשים
 ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו.
 תפארת עטה ליום השבת
 עני קרא ליום השבת
 זה שבת שלמים השביעי
 שבו שבת אל מפל פלאותו
 ויום השביעי משובח ואמר
 מומור שיר ליום השבת טוב ליהוה ליהוה:
 לפיכך ופאר וקבצו לאל כל וערו
 שבת קור וגדלה יתנו לאל מלך וישר כל
 תמנהיל בנותה לעמו וישאל בקדושתו ביום שבת קדוש.
 שמך יהוה אלהינו ותקדש ויכרך מלכנו ותפאר
 בשמים ממשל ועל הארץ מתחת
 מתברך מושיענו על שבת מעשה ידך
 ועל מאורי אור שיערת: ופארן שלח.

כתובים

תהלים צבא-צבא

א מומור שיר ליום השבת: טוב ליהוה ליהוה ולומר לשמך עליו:
 ב לקבץ בכך חסדו ואמונתו בלילות: עלי עשור ועלי גבלי עלי תנוון
 ג בנותי פי ששחתי יהוה פגעתי במעשי ריף ארנו: מה גדול מעשיך
 ד יהוה מאד עמק מחבתותי: איש פער לא ידע וכסיל לא יבין את
 ה זאת: פרי רשעים כמו עשב ויניצו כל פגיל און לחשבתם עדי:

ועל יודי עבדיה הנביאים פתחו לאמר: כל ישבי תבל ושליכי ארץ, פגשו גם הרים תראו, וכתקע שופר תשמעו: ונאמר: הנה פנים יהוה הוא ותקע בשופר גדול, ונאמר: האפדים בארץ אשור, והנחמים בארץ מצרים, והשתחוה ליהוה כהר הקדש בירושלים, ונאמר: יהוה עליהם נראה, והיא כפרק חצו, ואדני אליהם בשופר ותקע, והלה בסערוה תתקו. יהוה צבאות נגן עליהם, כן חגן על עמק ישראל בשליומה.

6 יו"ד

יהושלם הנה מלכה נבאה לך צדיק ונושע הוא עני ורכב על-המור ועל-עיר בן-אתמות: והברית-רכב מאפדים וסוס מירושלם ונכרתה קשת מלחמה ודבר שלום לגוים ומשלל מים עד-ים ומנחה עד-אפסי-ארץ גם-את ברם-בריתך שלחמי אסיריה מפור אין מים פה: שובו לבצרון אסירי התקחה גם-היום מניד משנה אשיב לך: כיד-לכתי לי יהוה כ קשת מלאתי אפלים ועורתי כניף צידן על-בנין יין ושמתה כתרך גבור: יהוה עליהם נראה והיא כפרק חצו ואדני יהוה בשופר ותקע והלה בסערוה תימן: יהוה צבאות נגן עליהם ואכלו וקבשו אבני-קלע ולשנתו חמו כמון-יין ומלאו פמוהו כפונות מזוהם: והושיעם יהוה אל-היהם כ פנים יהוה כצאן עמו כפי אבני-נזר מתנוססות על-ארמתו: פי מדה טובה ומח-יפיו יגן ברחמים וחירוש יגובב כחלות: שאלו מיהוה מטור בעת

פ"ה

א"כ לקמנצם מנוחוה לזר שירה: לך רחמיך תהליה אל-הים פציוה ללף ולשלם יד-נדר: שמע תפלה עזרה כל-פער נבאו: דברי עונת גבור מי פשיעניו אמת תכפרם: אשרי וכתבת ותקדכ לישל ח' ארצה נשפעה פטוב ביהוה קלש ה' קללה: מראות וברצק מעינו אל-הי ישענו מבטח כל-קצו-ארץ וכן רחמים: מכין הרים פכחו נאור פגברת: משפירם ו שאון קצו-נערב גלילם והמון לאומם: וייראו ו לשב קצרות מאותתה מוצאי-בקר נערב תרנית: פקדת הארץ ותשקנת רפת מעשך נח פלג אלהים מלא מים

סד

וכר הנה אומר: אנה השם חטאנו, ענו פשעו לפניה עמך בית ישראל: אנה בשם כפר גא לתקאים ולעונות ולפשעים, שחטאנו וישענו, ונשפיעו לפניה עמך בית ישראל, כפרתו בתורת משה עבדך, מפי כבודך: פי ביום הזה וכפר עליכם לטהר אתכם מפל חטאתיכם לפני יהוה:—
Upon reaching the word and chazzan fall to their knees; at the word they bring their faces to the floor and complete the paragraph in that position.

Congregation and chazzan:

ואף הוא הנה מתפון לגמור את השם כגמר המקוריים ואומר להם: מטהרת: ואמה פטובה מעורר ותמיה וטולת לערת ולרון.

תורה אחר טול-היטו וקרא

כ פי-ביום הזה וכפר עליכם לטהר אתכם מפל חטאתיכם לפני יהוה לא-טתקדו: שפת שפתו יהוה לכם וענוותם את נפשתיכם חשת עולם: וכפר הכהן אשר-ימשח אתו ואשר ימלא את-יוד לכהן פתח אתו ולקח את-בגדי הקדש: וכפר את-מקבש הקדש ואת-אהל מועד ואת-המזבח וכפר ועל הכהנים ועל-כל-עם הקהל וכפר: והייתה זאת לכם לחקת עולם כל-כפי ישראל מפל חטאתם אחת פשנה ונעש באשר ענה יהוה את-מלשי:

When the baby is brought in, all stand and say:

ברוך הבא

וידבר יהוה אל-מלשה לאמר: פניחם בראשון בראשון הבהן במדבר סד
השיב ארתחמתי מנעל בני-ישראל, כקנאו ארתקנאתי פתוכם ולא-כלותי ארתפני-ישראל פקנאתי: לכן אמר, הנה נתן לו את פיותי שלום:
The following verses, through יוד ותלחה נא בתולה

The following verses, through יוד ותלחה נא בתולה

ומהל אשרי תבחר ותקרב, וישן תצדק ותקבל נשפעה פטוב פיתך, קלש היכלך:

תהלים סד

סדר ר' עפרים גאון

והא קדושתא דתקינא רבנן משום סכנה דבי שמשא דשכיחי מוזיקין. דלמא איכא דעאיל ולא מצלי, ועד דמצלי נפיק צבורא ופייש הוא ומסחבון. ותקינא רבנן דמתאחרי צבורא אחר תפלה כי היכא דגמר צלותיה ונפיק בחדי צבורא. ומתבעי ליה לאינש למיקם בבי כנישתא עד דמקדש שליחא דצבורא על כסא דחמרא דקידושא ועד דאמר מקדש השבת לא יתיב דמעלי לברוכי. וכשמסיימין הולכין לבחיהון לקדש במקום סעודה. דכתיב וקראת לשבת עונג, במקום שקראת לשבת שם תהא עונג. מכאן שנו חכמים (פסחי קא). שאין קדוש אלא במקום סעודה. וכסדר הזה מקדש בביתו. ואמר ויכלו כל הפרשה ומברך בורא פרי הגפן אם יש לו יין ואח"כ מברך על היום

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצוה בנו ושבת קדשו באהבה הנחילנו זכרון למעשה בראשית תחלה למקראי קדש זכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים. ושבת קדשך באהבה וברצון הנחלתנו. ברוך אתה ה' מקדש השבת.

סדר יוקה

גב סדר הסעודה וקדוש

לאחר שיואלים מזי"כב יושבין על שלחנו ומביאין כוס מולח מנפמים ומנחין כדלחמך דברכות פ' שלפס שאכלו (ד' נח) כוס של ברכה לרין דחמה מנפמים ופטיפה מנחין ובריש פ' סמוילא (ד' עו). יין כדי מוניה הטוב יפה והוא כוס של ברכה ומוצ רביעית שלוג ומקדש וקיימא לן בריש ערבי פכמים לין קדוש אלה במקום העורך והטעם וקראת לשבת עונג במקום עונג שם הלא קריאה. בערבי פכמים (ד' קו) זכור את יום השבת לקדשו וזכרו על סיינ דכמיסחו ופ' ר"א בפ' ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש המקדש ומתוך על יין בלילי שבתות מאריך ימים בעו"הו ולעו"הו ומניח לילי שבת ולילי יום טוב יש בהן קדושה על הטוב. ומקדש ויטול בשמים וכו' עד אשר ברא אלמים לעשות פרי הגפן וזכר קדשנו במצותיו ואלה בני וכו' וזכותו כטייבת מלה לעבדו. וקיימא לן בשלבי פ' בכל מנכרין

מן אברהם נ"י אחרעא הלכות שבת פ"ו מן דוד

לא נעל סדר : יש אם קדם מקדש. מיד בליג וסליח מנ סה פי בגמרא : כ פרסוס . מלס סיה מעולס לרין לקדישו כמלס פי רל"ט ס"ס דקדש לין ולכן מסכחו וס"ו מיד בסידר נסס"ז רשע לעלותי אל לני סטוס דחתי סקדס קירא רשנ"ל לא יגלוס עד אחר סקדוס ומניס ס"ד : כא וואמר ויטול . ולס סכח ללחמו לומר מן סקדוסל סכוס(מני"ג) : כב כי מתחילין * יום סש"י . ועד לסליס פי"ג תיבת סקדוס ולס"ו חל כי כנ כחה ולחמו קדש מכל סעמיס רש סמתחילין ויטלו כעמיס ומשכין וכו' וסמר ככריס פי"ג סמיס וכתיקוי סכח כחנ סכוס פי' תיבת ולכן כי ~~של~~ סלל לומר ניכ כי סול יום ול"י סלן לססה סוס מנגנ כי לכל מנגי ים סקס רשח דוק ומשכה וגס ר"ל ססכור קלמר דדי סל קידוש סל חסלס ססל לסליס ולכ"י וכו' סכוס וכו' סלל ניכ ל"ס תיבת סמי"ס ס"ס ז: כג יתן פיריו כערוס . כי ל"ס על סולס ח"ס וס"ל רשול לסססיס נכס נכס (כ"ז כמסריל וע"ס) וסקס כר"מ דכ"ל לרין ליתן פיריו ככוס וכו' ככ"ס סס סס ככ"ס ותיב לין ו"ו קר"י רלסלס ליתן פיריו ככוס וכנ וכ"לס פי' ר"ל וכסור סי רסיס משמג סמתחיל סעדיס מסכסס וכו' רשול פי"ס וסס"י סכ"ל וככ"י ומ"ן סס"ו דסכח כחט סס"ו סכוס ס"י רשול: כ"ד סופר מנתו לסס חל" . א"ל אלל תוססת כסססס ס"ף ד"ף ק"ס כחט

א"ל על פי שאסדר לו דטעום קורם קידוש יש * א"ל * טעם (י"ג) מקדש : ח * א"ל לא קידש בלילה בין בשונג בין בסוד יש לו תשלומין למחר כל היום : מנ וואמר לו סקדוס סל לילס (י"ד) (א"ל) מלח (י"ג) ויטול (לוח חייס כסס סס"ג) : פ * צריך שתהיה ספה על השכונן תחת הפת וספה אחרת' כ (י"ב) פרוסה (י"ד) על גביו : י * יקדש על כוס מלא י"ן שלא יהיה פנים קושעון כל מה ששעון כוס של ברמ"ז כ"ז (י"ג) רואמר (י"ו) ויכלו מעומר ואח"כ אויבר כפ"ג ואח"כ קידוש : מנס רינול לסמדר כססה סקידוס * רומר סונ ליננ (כ"ג) וסכסיס ליננ ס"ף סססס סלחי ויטול ון כסמתחילין שדירן קלה לכסד ססס כב כי מתחילין יום סש"י ויטול סססיס ויה"ט ססס כר"מ וסמתחילין כ"ן יתן פיריו ככוס (ספריל וסל ס"ד) כססה קידוש כסס סל מרנ ון כרסס י"י יין לט"ל פי' קפ"י סס"ד ל' יא * א"ל א"ן לו אלא כוס א' מקדש בו בלילה ואינו שועם מכנו שלא יפניסנו * אלא כ"ד שופר מכנו לכוס אחר ופועם יין של קידוש (י"ז) מברכוס השני ולמחר סקדש בכה שנשאור בכוס ראשון מאם לא היה בו אלא רביעית בצמצום ותחסר מכנו בלילה סמונו למחר להשלימו לרביעית והיית דוקא. כשילי לו כוס אחר להברכה שאם רח בן מוסב כ"ה ליהברלה ש"א בפה משיקדש ס"י רל"ט

לכבוד תהי' לזה בל'ה' החול' וישנו אדם ששכח לקרש עד לאחר שניכר ברוב המצויא ונכר קודם שאכל קרש על הפת החול' יאכל המצויא משיכ' בהכרח' שאם נכר ברוב המצויא קודם שהכרח' יאכל פת ורוב המצויא החול' יכרח' שאין מברילין על הפת כמו שיתבאר לצני' בעיה' . אע"פ שאסור לו למעוך קודם שקרש אם שכח וסעם ר'בר קודם שקרש יאכל לקרש חול' אם לא קוד' כל הלילה בין בשנת בין בחד' יש לו תשלומין לקרש למחר (1) כל הזמן האסור כל הקידוש על הסם המז' חזן מיתלו שאין וכלו שהוא לערות לש"י על תכלית מעשה שבת הארץ אלא בתחלת הלילה שמו היתה נמר מלאכת הש"י .

והפנה והעלת פוחה על גבו הריא כח' שלא יראה הפת את כשרותו שהוא מקדם במסק' ארץ חמה ושערה וחי' הגו מברכין על דין קודם לו לשיכר מסין אותו שלא יראה כשרותו ועוד טעם אחר ובר' לכן שר' מנח' כמו בקצומא של למעלה ושל למטה ובר' לזה נתתן ספה אחת תחתיו ואחרת על גבו ונ"ס בין שני המעשים המעשים השני אפילו אין לו מן הקרש על הפת צריך (ח) לנכוח ספה עליו ובר' לכן ולקדם ראשון אין צריך .

והקרש על סם יין טל' (ט) שלא ירא פני' (י) אכל דיני פנימ' המבחרים לעיל בבס' ברובת המזון והי' כל שאר דיני חסם ששענן בבס' ברובת המזון צריכין לומר ג"כ בבס' של קידוש האגדלתא ושאר כוסות שחנק' לכרז' עליהם ברובת האוחזו בימנו ואסור ויתלו ועטר אע"פ שכבר אמרו בתפלה

חדד האסור אוחזו כח' להצניא בניו ובני בתיו ומברך בפה'ו הקידוש בא"י אמר'הו"ב והיה בנו כח' * צריכין למעשה בראש' פי שאנו שוכחין ביום ששכ'נו הקב"ה אחרתגלות מעשה בראשית'תהלה' למקראי קידוש פד' שחשבת מחבר תהלה' ב"פ המועדים קודם כולם ובר' ליציאת מצרים י"א דה"פ שהשבת תהלה' לכרז'א קודם שמקראי קידוש דם כולם ובר' ליציאת מצרים ויש אומרים שהשבת עשמו ובר' ליציאת מצרים כי בעבוד הוה יציאת מצרים מד' על אלה קצונן מחדש חזן וסל על כן כתב ברובת עניות תורה כי עבר הוה בארץ מצרים תהוד' ע"כ צריך "אלוהך לעשות את יום השבת שאם יעלה על לבך ספק על השבת שמדדה על החידוש ועל הענין ועל היסוד תהוד' מה ראו ענין ביציאת מצרים שדוא נך לראייה לזכות הדג' השבת הוא אברליציאת מצרים יציאת מצר' ובר' לשבת כי יכרו בו ואסור כי הש"י כדדש בגל' זמן אצות וצפותים וטעם דבל' כרצונו כי הוא אשרברא את הכל במעשה בראשית'ומן הדין היה לו לעמוד בעת שמקדישין לכבוד דבל' שמו' זמאין לקראתו אך לפי דקל' אין קדו' אלא במקום סעוד' או נדעין לישב כח' שדוא ובר' שנתיישבנו לאכל הסעודה ולכר' או מקדישין במקום הזה תשמעוהו שמעתי שיתחיל בלחש' לומר ויהי ערב ויהי בקר' . החול' תחיל בקל' רם יום הששי ויכל השמיים תו' שהוא ר"ח השם של ארבע ובעת שיאמר אותם הד' תיבות שיש בראשם השם יעמד לכבודו ז' החול' ישב ומבור הקדו' ובעת שיעמד לכבוד הש"י יזן ענינו בנרות(א) כי נר אלקים נשבת האר' החול' יזן ענינו בבס' של ברובת הקידוש ומה שאין אומרים בשבת אשר בחר בנו כמו בתלמי' ושאר קידוש' משום דרובת ברובת נחגה שר' קודם מתן תורה ובאותו פעם עדיין לא בחר בנו כ"כ עד מחנה הער' עלה דר' סני' ששם ניתנו לנו כל שאר המצות אלא שחוד וכלל שבת בכללם הוא בוד' בנו בחירה נספרת לך אין לומר בשבת אשר בחר בנו .

חדד האסור אוחזו כח' להצניא בניו ובני בתיו ומברך בפה'ו הקידוש בא"י אמר'הו"ב והיה בנו כח' * צריכין למעשה בראש' פי שאנו שוכחין ביום ששכ'נו הקב"ה אחרתגלות מעשה בראשית'תהלה' למקראי קידוש פד' שחשבת מחבר תהלה' ב"פ המועדים קודם כולם ובר' ליציאת מצרים י"א דה"פ שהשבת תהלה' לכרז'א קודם שמקראי קידוש דם כולם ובר' ליציאת מצרים ויש אומרים שהשבת עשמו ובר' ליציאת מצרים כי בעבוד הוה יציאת מצרים מד' על אלה קצונן מחדש חזן וסל על כן כתב ברובת עניות תורה כי עבר הוה בארץ מצרים תהוד' ע"כ צריך "אלוהך לעשות את יום השבת שאם יעלה על לבך ספק על השבת שמדדה על החידוש ועל הענין ועל היסוד תהוד' מה ראו ענין ביציאת מצרים שדוא נך לראייה לזכות הדג' השבת הוא אברליציאת מצרים יציאת מצר' ובר' לשבת כי יכרו בו ואסור כי הש"י כדדש בגל' זמן אצות וצפותים וטעם דבל' כרצונו כי הוא אשרברא את הכל במעשה בראשית'ומן הדין היה לו לעמוד בעת שמקדישין לכבוד דבל' שמו' זמאין לקראתו אך לפי דקל' אין קדו' אלא במקום סעוד' או נדעין לישב כח' שדוא ובר' שנתיישבנו לאכל הסעודה ולכר' או מקדישין במקום הזה תשמעוהו שמעתי שיתחיל בלחש' לומר ויהי ערב ויהי בקר' . החול' תחיל בקל' רם יום הששי ויכל השמיים תו' שהוא ר"ח השם של ארבע ובעת שיאמר אותם הד' תיבות שיש בראשם השם יעמד לכבודו ז' החול' ישב ומבור הקדו' ובעת שיעמד לכבוד הש"י יזן ענינו בנרות(א) כי נר אלקים נשבת האר' החול' יזן ענינו בבס' של ברובת הקידוש ומה שאין אומרים בשבת אשר בחר בנו כמו בתלמי' ושאר קידוש' משום דרובת ברובת נחגה שר' קודם מתן תורה ובאותו פעם עדיין לא בחר בנו כ"כ עד מחנה הער' עלה דר' סני' ששם ניתנו לנו כל שאר המצות אלא שחוד וכלל שבת בכללם הוא בוד' בנו בחירה נספרת לך אין לומר בשבת אשר בחר בנו .

חדד האסור אוחזו כח' להצניא בניו ובני בתיו ומברך בפה'ו הקידוש בא"י אמר'הו"ב והיה בנו כח' * צריכין למעשה בראש' פי שאנו שוכחין ביום ששכ'נו הקב"ה אחרתגלות מעשה בראשית'תהלה' למקראי קידוש פד' שחשבת מחבר תהלה' ב"פ המועדים קודם כולם ובר' ליציאת מצרים י"א דה"פ שהשבת תהלה' לכרז'א קודם שמקראי קידוש דם כולם ובר' ליציאת מצרים ויש אומרים שהשבת עשמו ובר' ליציאת מצרים כי בעבוד הוה יציאת מצרים מד' על אלה קצונן מחדש חזן וסל על כן כתב ברובת עניות תורה כי עבר הוה בארץ מצרים תהוד' ע"כ צריך "אלוהך לעשות את יום השבת שאם יעלה על לבך ספק על השבת שמדדה על החידוש ועל הענין ועל היסוד תהוד' מה ראו ענין ביציאת מצרים שדוא נך לראייה לזכות הדג' השבת הוא אברליציאת מצרים יציאת מצר' ובר' לשבת כי יכרו בו ואסור כי הש"י כדדש בגל' זמן אצות וצפותים וטעם דבל' כרצונו כי הוא אשרברא את הכל במעשה בראשית'ומן הדין היה לו לעמוד בעת שמקדישין לכבוד דבל' שמו' זמאין לקראתו אך לפי דקל' אין קדו' אלא במקום סעוד' או נדעין לישב כח' שדוא ובר' שנתיישבנו לאכל הסעודה ולכר' או מקדישין במקום הזה תשמעוהו שמעתי שיתחיל בלחש' לומר ויהי ערב ויהי בקר' . החול' תחיל בקל' רם יום הששי ויכל השמיים תו' שהוא ר"ח השם של ארבע ובעת שיאמר אותם הד' תיבות שיש בראשם השם יעמד לכבודו ז' החול' ישב ומבור הקדו' ובעת שיעמד לכבוד הש"י יזן ענינו בנרות(א) כי נר אלקים נשבת האר' החול' יזן ענינו בבס' של ברובת הקידוש ומה שאין אומרים בשבת אשר בחר בנו כמו בתלמי' ושאר קידוש' משום דרובת ברובת נחגה שר' קודם מתן תורה ובאותו פעם עדיין לא בחר בנו כ"כ עד מחנה הער' עלה דר' סני' ששם ניתנו לנו כל שאר המצות אלא שחוד וכלל שבת בכללם הוא בוד' בנו בחירה נספרת לך אין לומר בשבת אשר בחר בנו .

חדד האסור אוחזו כח' להצניא בניו ובני בתיו ומברך בפה'ו הקידוש בא"י אמר'הו"ב והיה בנו כח' * צריכין למעשה בראש' פי שאנו שוכחין ביום ששכ'נו הקב"ה אחרתגלות מעשה בראשית'תהלה' למקראי קידוש פד' שחשבת מחבר תהלה' ב"פ המועדים קודם כולם ובר' ליציאת מצרים י"א דה"פ שהשבת תהלה' לכרז'א קודם שמקראי קידוש דם כולם ובר' ליציאת מצרים ויש אומרים שהשבת עשמו ובר' ליציאת מצרים כי בעבוד הוה יציאת מצרים מד' על אלה קצונן מחדש חזן וסל על כן כתב ברובת עניות תורה כי עבר הוה בארץ מצרים תהוד' ע"כ צריך "אלוהך לעשות את יום השבת שאם יעלה על לבך ספק על השבת שמדדה על החידוש ועל הענין ועל היסוד תהוד' מה ראו ענין ביציאת מצרים שדוא נך לראייה לזכות הדג' השבת הוא אברליציאת מצרים יציאת מצר' ובר' לשבת כי יכרו בו ואסור כי הש"י כדדש בגל' זמן אצות וצפותים וטעם דבל' כרצונו כי הוא אשרברא את הכל במעשה בראשית'ומן הדין היה לו לעמוד בעת שמקדישין לכבוד דבל' שמו' זמאין לקראתו אך לפי דקל' אין קדו' אלא במקום סעוד' או נדעין לישב כח' שדוא ובר' שנתיישבנו לאכל הסעודה ולכר' או מקדישין במקום הזה תשמעוהו שמעתי שיתחיל בלחש' לומר ויהי ערב ויהי בקר' . החול' תחיל בקל' רם יום הששי ויכל השמיים תו' שהוא ר"ח השם של ארבע ובעת שיאמר אותם הד' תיבות שיש בראשם השם יעמד לכבודו ז' החול' ישב ומבור הקדו' ובעת שיעמד לכבוד הש"י יזן ענינו בנרות(א) כי נר אלקים נשבת האר' החול' יזן ענינו בבס' של ברובת הקידוש ומה שאין אומרים בשבת אשר בחר בנו כמו בתלמי' ושאר קידוש' משום דרובת ברובת נחגה שר' קודם מתן תורה ובאותו פעם עדיין לא בחר בנו כ"כ עד מחנה הער' עלה דר' סני' ששם ניתנו לנו כל שאר המצות אלא שחוד וכלל שבת בכללם הוא בוד' בנו בחירה נספרת לך אין לומר בשבת אשר בחר בנו .

חדד האסור אוחזו כח' להצניא בניו ובני בתיו ומברך בפה'ו הקידוש בא"י אמר'הו"ב והיה בנו כח' * צריכין למעשה בראש' פי שאנו שוכחין ביום ששכ'נו הקב"ה אחרתגלות מעשה בראשית'תהלה' למקראי קידוש פד' שחשבת מחבר תהלה' ב"פ המועדים קודם כולם ובר' ליציאת מצרים י"א דה"פ שהשבת תהלה' לכרז'א קודם שמקראי קידוש דם כולם ובר' ליציאת מצרים ויש אומרים שהשבת עשמו ובר' ליציאת מצרים כי בעבוד הוה יציאת מצרים מד' על אלה קצונן מחדש חזן וסל על כן כתב ברובת עניות תורה כי עבר הוה בארץ מצרים תהוד' ע"כ צריך "אלוהך לעשות את יום השבת שאם יעלה על לבך ספק על השבת שמדדה על החידוש ועל הענין ועל היסוד תהוד' מה ראו ענין ביציאת מצרים שדוא נך לראייה לזכות הדג' השבת הוא אברליציאת מצרים יציאת מצר' ובר' לשבת כי יכרו בו ואסור כי הש"י כדדש בגל' זמן אצות וצפותים וטעם דבל' כרצונו כי הוא אשרברא את הכל במעשה בראשית'ומן הדין היה לו לעמוד בעת שמקדישין לכבוד דבל' שמו' זמאין לקראתו אך לפי דקל' אין קדו' אלא במקום סעוד' או נדעין לישב כח' שדוא ובר' שנתיישבנו לאכל הסעודה ולכר' או מקדישין במקום הזה תשמעוהו שמעתי שיתחיל בלחש' לומר ויהי ערב ויהי בקר' . החול' תחיל בקל' רם יום הששי ויכל השמיים תו' שהוא ר"ח השם של ארבע ובעת שיאמר אותם הד' תיבות שיש בראשם השם יעמד לכבודו ז' החול' ישב ומבור הקדו' ובעת שיעמד לכבוד הש"י יזן ענינו בנרות(א) כי נר אלקים נשבת האר' החול' יזן ענינו בבס' של ברובת הקידוש ומה שאין אומרים בשבת אשר בחר בנו כמו בתלמי' ושאר קידוש' משום דרובת ברובת נחגה שר' קודם מתן תורה ובאותו פעם עדיין לא בחר בנו כ"כ עד מחנה הער' עלה דר' סני' ששם ניתנו לנו כל שאר המצות אלא שחוד וכלל שבת בכללם הוא בוד' בנו בחירה נספרת לך אין לומר בשבת אשר בחר בנו .

פירוש הלכות, שבת, פ"א, הלכה ט"ז

קידוש לשבת

תורת פשה לקדם על היין כנניסת שיק' גם הנשים חייבות בקידוש היום ומוליאות את האנשים כשפת הדחק, וקטן אינו מוליא אותן, ואסור' לטבוח כלום קודם שיקדש אפילו מים, לרין סתהיה חפה על השלחן חחה בשת ומפה אחרת שרופה על גביו, לכתלה לרין סיה' הסח קודם קידוש על מקום אחר, ואחר הקידוש מביאים הסת על השלחן, וטפלין הכוס ואומרים שרשת ויכולו ואומרים מתהלה כלתם ויהי ערב ויהי בוקר כדי שלא נחלק מסוק לשנים דכל ספוקא דלא ספתי' מרע"ה. אכן לא ספקינן, ומתהלין כקול יום הששי ומ"ת לרין להפסיק מעט פין יום קשאי לויכולו כדי לכבדו שאינו פסוק אחד שאין ראין לעשות משני פסוקים פסוק אהר, וקודם קידוש יאמר זה :

הריני סוכן ומוזמן לקיים מצות עשה לקדש על היין כדכתיב זכור ושבור וזכרהו על היין : כלתם ויהי ערב ויהי בוקר
יום הששי : ויכלו השמים והארץ וכל צבאם : ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה : ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות :

קידוש: א הפוסקים העירו על כך שיש בעיא במה שאנו מתחילים לומר את הקידוש (שבליל שבת) מהתיבות ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, דכל פסוקא דלא פסקי משה וכו'. ורבנו סיפר שפעם אמר לו תיח אחד סברא להתיר בזה, דבגמ' מגילה (כב.) מבואר, דלצורך גדול יש להתיר איסור זה, והיי' בליל שבת איכא צורך גדול, דבמדרש רבה דרשו על תחילת הפסוק ההוא, וירא אי את כל אשר עשה והנה טוב מאוד, רימ אומר, טוב זה החיים, טוב מאוד — זה המות, וצורך גדול הוא שלא להזכיר, ואף לא לרמוז, למות בהתחלת הקידוש [והיא היא סברת החת"ס שבתש"י חאו"ח סי' י']. ורבנו צחק מזה, ומאוד לא היה נוחא ליה בסברא זו. ועיי' אמר שדרכו היה להקפיד לומר בלחש מתחילת הפסוק — וירא אי את כל אשר עשה וגו'. [עי' בס' אורחות חיים לסי' רע"א אות ח'.]

קידוש יום שבת

רפ"מ סדר מערכת שחרית של שבת. וכו' ב' מעיפים:

- א * יהיה שלחנו ערוך (א) ומטה (ב) מצועת יפה ומטה פרוסה כמו במעורת הלילה (ב) ייברך על הין בפה"ג והוא נקרא (ג) (ג) קידושא רבא יאמר כך ייברך וכו'. (ד) ועל ס' רע"א סניף ר"ב כסני' ייבצע על לחם משנה כמו בלילה (ה) ויסעוד * יזגם זה הקידוש צריך שיהיה במקום מעורת (ו) ושלא ישעום קודם לו כלום כמו בקידוש הלילה יומיו לשנות סים בבוקר קודם תפלה סוחר מפני שעדיין (ז) לא הל' עליו * תוכת קידוש. סנס וע"ל כל דימי קידוש ס' רע"א פ"ג רע"ג :
- ב (ח) במקום שאין יין מצוי היו שבר ושאר משקין ותי' סן הכים (ט) חסר מדינה ומקדשין עליו יזאם אין לו שבר ושאר משקין * (י) אוכל בלא (ג) [ה] קידוש :

משנה ג' ב' ב' ב'

(א) ומטה מונחת. היינו מע"ש או כדי שיישן בה בשלח או סווא' בחדר שדר ס' וזיכא ביון אס לא יגיע המשות אכל כלל * אסור [אחרונים] ומה שכתב ומטה פרוסה עיין לעיל ברע"א מ"ב סקמ"א: (ב) ויברך וכו'. י' סניףן לפתוח מחלה פסוק ומאז סני ישראל וכו' או זכור את יום הבאת פד ויקדשו ויש מהאמון סמוחחין מעל כן ברך וכו' ואלא כדן כוא דכל ססוקא דלא פסקיה משה אס לא פסקי: (ג) קידושא רבא. ונקרא בלשון זה (ה) סווא' כמו שקורין סני נאר מפני שזה הקידוש איט כלל דלורייחא רק סחקוואו לכבוד סבת ולסמטכו הקרא כדלויחא בגמרא: (ד) וע"ל סימן רע"א ס' י"ב וכו'. היינו דסס מטאר סג"ה דסעליס לידים קודם קידוש ועיין סס כמ"כ דכמה אחרונים כתבו סס דטוב יותר להאג כדעת הסמכ"ר: (ה) ויסעוד. כתב ברקח סימן ג"ד אחר סאכט כל ערבן י' מומתס ועירוח וסכו לסקב"ה. וסוכ' ללמד תורה במקלח קודם הלילה [ח"ר]: (ו) ואלא ישעום קודם לו וכו'. יגם הכים סייכים בענין זה דכל מילי דסקת איס ואלהי עיין [אחרונים]: (ז) לא תל' עליו וכו'. דקידוש אין סייך אלל כומן הסעודה ומסוס קודם סחמלה לא סייך

ג וגם ביום צריך לקדש על כוס יין קודם הסעודה מדרבנן וסמכו זה במקרא דזכור את יום השבת לקדשו וסמחים ק"ו. ע"ש ולא פסקי משה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד אלא דהאי יום הוא כמיתור דההי מצוי למיכתב זכור את השבת לקדשו וסעמו של קידוש זה הוא מפני כבוד היום והסעודה כמ"ש בסעי' א' ומצאתי ראיה לזה מהשאלות יתרו וס' ג"ד שהביא הרשב"ם בפסחים שם וז"ל אחאי כסא דחסרי וברוכי ומשתי משום כבוד שבת לחלק בין סדת שבת לסדת חול עכ"ל ורי דעיקר הקידוש הוא רק משום כבוד ולכן אין בו רק ברכת בפה"ג ובגמ' שם קראו לה קידושא רבה ע"ד סני נהדר ועוד מפני שברכה זו יש בכל הקידושים ורס"י ורסנ"ס סס ויש שאומרים קודם הקידוש פסקי זכר את יום השבת ויש שמתחילין על כן ברך אם כי הוא באמצע הפסק דאין בוונתן להפסק אלא להקדים דברים וי"א סומיר לדוד ד' רועי וי"א פרשת בזיכין אבל סנס' שם סוכח להדיא שלא אמרו שום דבר ורק פתחי בברכת הגפן ושתי ודאומר סס ר"א איקלט וכו' מכדי כל הכרכות כפה"ג אחרי כרישא וכו' נחין ושתי ע"ש וכזיכין בארנו בס' רע"ג שאינו נכון לאומרה קודם חני היום ע"ש וכן ראיתי בילדותי לנדלוס. שלא אמרו כלום קודם הקידוש הזה:

צורך הלילה
ס' רע"ג

ג. בעמ' 60 מבא שבסידור הנ"ל צויין שבקידוש ליום השבת אין להתחיל מ"על כן בדרך" אלא יתחיל ב"שמרו" או ב"זכור". הכותב העיר שזאת "הערה נכונה". אין זה נכון כלל לבטל את מנהג ישראל בקידוש של יום שבת. שכבר נשאל מהר"ם שיק בשו"ת אורח חיים סימן קכ"ד "על המנהג דמסיימים בקידושא שבתא על כן בדרך וכו'". ומהר"ם שיק מעיד שם "ובאמת העולם נוהגים כן" והוא מיישב שם את המנהג בטוב טעם.

אולם מי שאיננו רוצה לסמוך על מהר"ם שיק בעניין זה, ראוי לו לחזור אל המנהג כמות שהיה נהוג תחילה. שכן נראים הדברים, שכך התפתח המנהג הזה: המקדש היה אומר בלחש את "זכור" ואחר כך — כדרכם של חזנים — היה אומר בקול רם רק את הקטע האחרון "על כן ברך" וגו'. אולי כדי לסמוך "ברך... ויקדשהו" ל"ברכת הקידוש". והקהל, ששמע רק את "על כן" וגו' היה סבור שאין הוא אומר יותר, וכך התפתח המנהג לומר רק "על כן ברך" וגו'. ולפיכך אם רוצים לצאת מידי ספק, ראוי לנהוג כן. אבל אין זה נכון כלל להטריח על הציבור, לשמוע את כל פרשת "זכור" יוצאת מפי המקדש בקול רם ובנעימה ובחזנות. אך אפשר בהחלט גם לסמוך על דעת מהר"ם שיק, ולנהוג על פי מנהג ישראל כפי שהוא נהוג זה עידן ועידנים.

י"ג אדר ב'
 ז' אדר
 ה' אדר
 (ס"ח)
 58 אדר (ס"ח)

מאן אברהם אלה (א:ו)

תמדת' על שזכנו יום כמלה שאמר כמלה זכור ומלא קלת סקוים דכא אמרי' ססק דכרבת כל מ' דלא ססקי' משס בלחייחא לא ססקי' פמ"ס ס' תכ"ב ס"ג ול' סטס דאמרי' כסטס ס"ס משס אמר אשירס לה' וכס אמרו אשירס לה' אי' מחלה מלמס ססקי' ססקי' לכן אכן נמי אמרי' לחס כך וכרוקס ס' ס"ט כחכ חמס אחי ר' יחזקיס על שמלקיס ס' יכלו אח סס וגו' כשמכסיס כס"ח וכן ססוק וקרא זס אל זס ואמר ומן סס טפס לדכר ס"ס ול"ס מכל' לחלק מלמך רכנמל' מסורס לחיסור ולמלוא טפס מלנינו פמ"ס ר"ס רס"ב: י מזמור לתודכ"ס מקומות שאומרי' מזמור לתודס מ"ס ר"כ משס דכתיב נו כרישו לה' כל סלן [כ"ס] יא ולא כפ"ס.

שש זכירות

The Torah commands that six events be remembered always. Consequently, some authorities maintain that the verses containing these commandments should be recited daily.

זכירת מציאת מצרים (דברים ט:ו)

למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך.

זכירת מצמד מר סיני (דברים ט:יז)

רק השמר לך ושמר נפשך מאד, פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך, ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך, והודעתם לבניך ולבני בניך. יום אשר עמדת לפני יהוה אלהיך בחרב.

זכירת משח עמלק (דברים כח:י"ט)

זכור את אשר עשה לך עמלק, בדרך בצאתכם ממצרים. אשר קרה בדרך, ונחב בה כל הנחשלים אחריה, ואתה עיף ונגע, ולא ירא אלהים. ויהי בנהיגים יהוה אלהיך לך מבל אבדיה משביב, בארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה לרשתה, תמחה את זכר עמלק מתחת השמים, לא תשכח.

זכירת משח מעל (דברים ט:ז)

זכר, אל תשכח, את אשר הקצפת את יהוה אלהיך, במדבר.

זכירת מרים (דברים כד:ט)

זכור את אשר עשה יהוה אלהיך למרים, בדרך בצאתכם ממצרים.

זכירת חשבת (שמות כח:)

זכור את יום השבת לקדשו.

שש מדרשים

אינו כן מ"ע באיסור דס ציליס שסוא מספק יס לליף ס"י זו ולסקל צסיסוי מעלי"ע.

סי' שני

להרב מריה צבי יהודא פאמעריה נ"י מהאליש מחז ווארשא

מכתבו הניענו ונדבנו אשר נתעורר צמח שנהג לומר ה' זכירות ומפסיקין צפסקו דלא פסקי' מסס גם צעיני יפלא ומלז המסחי צמח שאומרים צמחורי שנת זס סיר שנת של יוס ססצעי יכו' וממור סיר ל"וס ססנת טיז לסודוס לדי ומפסיק צלמלע ספסוק ולף סרעת סכלנו דצכחצוים סני מ"מ סני דעת סתופי ססוצל צמג"ח ס"י סכ"צ סס דגס צכחצוים דינל סכ"י וע"י צחי"ל כלל ה' וס"י כ"ל דכנו דצריך ספלה סני כמ"ס סמג"ח ס"י כפ"צ ס"כ דרך שנת דגס זס צכלל סס"ס וכמ"ס כס"ג סכ"י

רמב"ם (°) ביום הכהן שמיים כהרין יאמר כרין שמיים כמ"ס כוזב וקבל [כתמים]. כתב כוזב ס' וקבל ס' סמ"ס חסד למחן דקרי
 כוזב"ם (מיסבן כפרסחה לו חס' מלכ חרל ללל כחגר דסקק מסס פרשת' לפתח לאלמ' יסבוק ולא יסבוק מלין דסכתח לחרל
 כסכתח דל וכו' רל דסכתו דלס כל לסיס כסדרח שלל כמקסנה כמזוזר חסר (°) חלל חרס ח' מותר לכססיק חס' כמקס שלל ססק ס' כמזוזר
 דסלכו ד נברי כמד כפירי דלל סמנ ססלמוד סלמחן מברך לפסיס וסלמחן
 למחריס ~~סל~~ מרס דלל ס' חלל וס' סמנ לין כס ס' כלל כוזבס וסלך
 יקרלו ד נברי ללל ודל כדמחן וז"ל כפרסת ססיק דלמרי כל ס' דלל
 ססק מסס סלוריחח לל ססקק מ"ס וקל' סס סלמ' לקרוח ססקוק ולא
 יולר ומ"ל ל"ס דקורין כל וס' וססקוקין
 חסלו סס דלל ססק' מסס ול"ס וסוד
 דלל כמקדס סיו סמלקין (°) ס' סלויס
 כמ"ס סימנ חלל סיס ול' כיון סדפמו
 (°) לללויס למחר סרי וס"ס כוזב ס'
 ס"ס כסרין כ' וס' וס' ל"ס דלל דמגיל' ד'
 כ"ס חרמל כמסרכל מסקי' ללוריחח כו'
 סרס ס"מ (°) ס"יו סמלקין כסדרות
 סמ"ס סימנ ל"כ סל"כ וס"ס סלומריס
 סלוקיס כמסל' יל כיון דקור' לחס דרך
 חסכ ונקסז סרי כמ"ס ס' מ"ס כמזוזר
 ז"ל וס"ס ס' סכ"כ ס"ד : א וסל רלל
 לכוסוף . ומססכ כלל סלוקיס סלחינו

אזכרה

בשעת הגבהת הספר נוהגים לומר וזאת התורה וכו', וכבר נתעורר
 בזה הגר"ח מוואלאז'ין, שעפ"י די ביד משה זה רק חצי פסוק, ויש
 באמירתו משום כל פסוקא דלא פסקי משה. ורבנו אמר שהוא נוהר
 בזה, שלא לומר כמנהג העולם.

אזכרה

רבנו סיפר לנו שפעם מסר מאמר בכת"י להדפיס, וכשקיבל בחזרה
 מהמדפיסים את הגליונות לבדוק מצא ששינו קצת ממה שכתב הוא
 בכת"י, שכשציטט במאמרו חצרפסוק כתב אח"כ וגו', והמדפיסים רצו
 לסדרו בסגנון קצת יותרמודרני, והשמיטו תיבת וגו', והכניסו במקומו
 ארבע נקודות (להורות שחסר כאן ההמשך, כנהוג), ורבנו אמר שהקפיד
 בזה, דבהבאת חצי פסוק יש בזה בעיא משום כל פסוקא דלא פסקי
 משה וכו', ולפיכך נהגו הגאוניס מהדורות שעברו להוסיף תיבת וגו',
 ואולי לא סגי בהדפסת ארבע הנקודות במקום וגו'.

אזכרה

ויברך דוד: עיין מג"א ס"י נ"א סק"ט, דיש הלכה דכל פסוקא דלא
 פסקיה משה אגן לא פסקינן. ואם נתפוס שדין זה נוהג אף בנביאים
 וכתובים, צ"ע היאך מפסיקים ביום המילה באמצע הפסוקים של
 "וכרות עמו הברית". והמנהג בישיבת למב"ם תמיד היה (על פי רבנו)
שהשליח ציבור כשהגיע לסוף ויברך דוד לא היה אומר זמצאת את לבבו
נאמן לפניך בקול רם, אלא היה ממתין עד שהגיע לפסוק ואת רודפיהם
 השלכת במצולות כמו אבן במים עזים, כי בדרך כלל כשהשי"ץ אומר
 בקול רם ומצאת את לבבו וכו' דבר זה גורם או שהוא יפסיק באמצע
 הפסוק, או שהצבור יפסיקו באמצע הפסוק על ידי מה שימתינו בעדו.
 [ועיין בספר נפש הרב (עמי קני"ט) בקשר לאמירת "יום הששי", ושם
 (בעמי קמ"ב) בקשר לאמירת "וזאת התורה אשר שם משה וכו'".]